

Kari Kulmala ps

Kirjallinen kysymys terveydenhoitohenkilöstöön kohdistuvasta väkivallasta ja seksuaalisesta häirinnästä sekä niiden raportoinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Sairaanhoitaja on hoitotyön ammattilainen. Sairaanhoitaja edistää yksilöiden ja perheiden sekä yhteisöjen terveyttä, ehkäisee sairauksia, auttaa äkillisesti tai pitkäaikaisesti sairastuneita, tukee toipumista ja kannustaa kuntoutumaan. Sairaanhoitaja tekee monipuolista ja inhimillistä työtä hoitaen potilaita. Lähde: www.jamk.fi, jossa Jyväskylän ammattikorkeakoulu rekrytoi oppilaita sairaanhoitajan koulutukseen ja kertoo sairaanhoitajan työnkuvan. Työnkuva kertoo edelleen hyvin "sisar hento valkoisesta", mutta työssä olevasta väkivallan ja seksuaalisen häirinnän kohtaamisesta ei mainita mitään. Hoitajiin kohdistuva väkivalta on monelle lähes jokapäiväistä. Väkivallan lisäksi monet hoitajat kokevat seksuaalista häirintää. Naishoitajien takamusta kosketellaan, rintoja hyväilläään ja tehdään myös suoranaisia ehdotuksia.

Mediasta olemme voineet viime vuosina nähdä ja kuulla, miten väkivalta on yleistynyt ja raastunut yhteiskunnassa ja terveydenhuollossa. Vaaratilanteet eivät koske enää vain mielenterveyshoitoa tai päivystyspoliklinikoilla iltaisin ja öisin työskenteleviä. Uhkaavia ja hankalia potilaita kohtaavat monet terveydenhuollon työntekijät päivittäin. Osa potilaista tuodaan päivystykseen poliisipartion toimesta ja poliisipartion poistuttua terveydenhoitohenkilöstö huolehtii jatkossa potilaan vartioinnista ja hoidosta. Potilaan väkivaltainen käyttäytyminen voi jatkua päivystyksen jälkeen myös vuodeosastolla sekä poliklinikalla.

Ne, joilla menee huonosti työssä ja kotona, käyttävät myös eniten terveydenhuollon palveluita. Lisääntynyt päihteiden käyttö, talouden taantuma ja työttömyys kiristävät tilannetta. Kun ihminen kokee hakeneensa apua jo kaikkialta ja tuntee, ettei kukaan voi enää auttaa, sortuu hän helposti väkivaltaan tai uhkailuun, jotta saisi tahtonsa läpi. Arvaamattomimpia ovat asiakkaat, jotka käyttävät alkoholia, lääkkeitä ja huumeita sekaisin.

Erittäin usein väkivaltaista käyttäytymistä ja häirintää tapahtuu kotikäynneillä. Työterveyslaitoksen sekä sosiaali- ja terveysministeriön mukaan asiakasväkivalta ja sen uhka on yksi vakavimmista riskeistä kotihoitotyötä yksin tekeville. Kunta 10 -tutkimuksen mukaan lähes 20 prosenttia kunta-alalla työskentelevistä kodinhoitajista on kokenut henkistä väkivaltaa ja lähes yhdeksän prosenttia ruumiillista väkivaltaa. Lähihoitajista lähes puolet on kokenut henkistä väkivaltaa ja 40 prosenttia ruumiillista väkivaltaa.

Kirjallinen kysymys KK 160/2016 vp

Hankalan tilanteen saattaa aiheuttaa asiakas itse tai asiakkaan omainen. Väkivaltatilanteet voivat aiheuttaa työntekijälle sekä fyysisiä vammoja että psyykkistä pahoinvointia. Suomen lainsäädäntö aiheuttaa ristiriitaisia tilanteita työturvallisuuden hallintaan, kun työtä tehdään asiakkaan kotona. Työpaikoilla toteutettavat turvallisuustoimenpiteet, kuten turvalaitteiden asentaminen tai var-tijapalveluiden käyttö, eivät ole kotona tehtävässä työssä samalla tavalla järjestettävissä kuten esimerkiksi sairaalassa. Lähde: Työterveyslaitoksen hankeraportti: Väki-valta ja sen uhka koti-hoitotyössä 2014.

Turvallisuusuuhkien hallinnassa on peräänkuulutettu niiden nykyistä parempaa tilastointia ja sitä, että tilastoinnissa tulisi käyttää yhtenäisiä kriteerejä. Tunnollinen uhka- ja väkivaltatilanteiden raportoiminen helpottaa parhaimmillaan ratkaisevasti tulevaisuuden hoitotilanteeseen varautumista. Monessa työpaikassa hoitohenkilöstö ei kuitenkaan pidä mielekkäänä erilaisten kaavakkeiden täyttämistä, koska siitä ei nähdä olevan merkittävää hyötyä. Tilastoinnista johtuvat jatkotoimenpiteet ovat myös liikaa esimiehistä ja heidän aktiivisuudestaan kiinni. Monestikaan tilastoinnit eivät johda jatkotoimenpiteisiin.

Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa työpaikkoja ennaltaehkäisemään väkivaltaa ja sen uhkaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuuluuko terveydenhoitohenkilöstön työnkuvaan heihin kohdistuva väkivalta ja seksuaalinen häirintä ja onko se hyväksyttävää,

millä toimilla hallitus aikoo vähentää terveydenhoitohenkilöstön työssään kohtaamaa väkivaltaa ja seksuaalista häirintää, sekä

millä tavoin hallitus aikoo selkeyttää ja uudistaa uhka- ja väkivaltatilanteiden raportointia siten, etteivät jatkotoimet ole enää pelkästään työpaikan esimiehistä kiinni?

Helsingissä 18.3.2016

Kari Kulmala ps